

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 521/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených JUDr. Radkom Petruňom, advokátom, Tehelná 189, Zvolen, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 59/2022 z 30. júna 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. septembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 59/2022 z 30. júna 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) vo vymedzenej časti. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd napadnutý rozsudok vo výroku II zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadajú o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručенou Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) 20. decembra 2019 proti žalovanému mestu [REDACTED] domáhali zaplataenia náhrady za obmedzenie svojich vlastníckych práv vo výške 10 570,07 eur s príslušenstvom, tvrdiac, že predmetná náhrada predstavuje odplatu za užívanie pozemkov špecifikovaných v žalobe, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľov. Za užívanie

dotknutých pozemkov pritom považovali stav, keď sa na predmetných pozemkoch nachádzajú miestna komunikácia, chodníky, parkoviská a trávny porast. Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 42/2019-319 z 3. marca 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Sťažovatelia podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že výrokom I rozsudok okresného súdu, ktorým zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 2 141,83 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia a v závislom výroku o náhrade trov konania, zrušil a vrátil vec okresnému súdu v danej časti na ďalšie konanie. Vo výroku II rozsudok okresného súdu vo zvyšnej časti potvrdil.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Sťažovatelia s výrokom II napadnutého rozsudku nesúhlasia a sú toho názoru, že je vecne nesprávny a nezákonný, pričom krajský súd podľa názoru sťažovateľov vec v danej časti nesprávne právne posúdil. Podľa sťažovateľov krajský súd argumentačne oprel svoje právne názory o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 8 Cdo 17/2019 z 30. novembra 2020 s ohľadom na paralelu so zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Zákon č. 182/1993 Z. z. chápe zriadenie vecného bremena ako definitívne riešenie nevysporiadaných vlastníckych vzťahov, a teda nepredpokladá dočasnosť vecného bremena. Z ustanovení zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“) však vyplýva, že ním upravené vecné bremeno je len dočasným, nie definitívnym riešením stavu, a to do času, keď vlastník stavby vyrieši tento stav buď uzatvorením zámennej zmluvy, alebo pozemkovými úpravami. Z uvedeného vyplýva, že nie je vopred určiteľné stanovenie dĺžky trvania vecného bremena, resp. obmedzenia vlastníckeho práva k pozemku.

4. Podľa názoru sťažovateľov ak zákon určuje dobu existencie vecného bremena na dobu „do vykonania pozemkových úprav“, teda na dobu vopred neurčiteľnú, nemožno vopred uvažovať o jednorazovej náhrade za obmedzenie ich vlastníckeho práva, keďže táto by patrične nemusela zodpovedať časovému rozsahu obmedzenia ich vlastníckeho práva. Uvedené by sa vo svojich dôsledkoch mohlo negatívne prejaviť v majetkových pomeroch na ich strane, ako aj v majetkovej sfére žalovaného.

5. Podľa sťažovateľov zákon č. 66/2009 Z. z. predpokladá, že vlastník pozemku môže mať dohodnuté iné právo k pozemkom, napr. formou nájomnej zmluvy. V takom prípade by vecné bremeno v zmysle uvedeného zákona nevzniklo, pričom vlastník si môže dohodnúť odplatu vo forme opakovaného nájmu, a to až do usporiadania vlastníckych vzťahov. Predmetný zákon nestanovuje žalovanému žiadnu lehotu, v ktorej môže ponúknuť vlastníčkovi náhradný pozemok, ani lehotu, v ktorej musí dôjsť k pozemkovým úpravám. V prípade sťažovateľov im žalovaný napriek tomu, že na ťarchu ich pozemkov vzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, neponúkol zámenou náhradný pozemok a ani nezačal konanie o pozemkových úpravách. Ako vlastníci

pozemkov sú sťažovatelia nútení na vopred neurčenú dobu strpieť užívanie svojich pozemkov zo strany žalovaného, no bez nároku na akúkoľvek náhradu za obmedzenie svojho vlastníckeho práva. Týmto spôsobom dochádza k jednoznačnému zvýhodneniu postavenia žalovaného na úkor sťažovateľov.

6. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nespresvedčivým spôsobom vysporiadal s ich argumentáciou a ústavne nesúladným spôsobom interpretoval a aplikoval ustanovenia zákona č. 66/2009 Z. z., jeho závery sú arbitrárne, v dôsledku čoho je napadnuté rozhodnutie nezákonné, svojvoľné a z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) rozsudkom krajského súdu vo výroku II, ktorým v uvedenej časti potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľov. Sťažovatelia sa domnievajú, že napadnutý rozsudok krajského súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci.

8. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom (ďalej len „CSP“) ustanovenými procesnými úkonmi.

9. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

11. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd predovšetkým zistil, že ústavná sťažnosť je koncipovaná ako opravný prostriedok proti napadnutému rozsudku. V ústavnej sťažnosti chýba relevantná ústavnoprávna argumentácia, tá je obmedzená na polemiku s právnym posúdením veci v relevantnej časti odvolacím súdom na úrovni zákona, z čoho vyvodzujú sťažovatelia nezákonnosť a ústavnú neakceptovateľnosť napadnutého rozsudku.

12. Ústavný súd zistil, že sťažovatelia proti napadnutému rozsudku dovolanie nepodali a v súvislosti s namietaným porušením označených základných práv podľa ústavy a práv podľa

dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu vo vymedzenej časti sa obrátili priamo na ústavný súd. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nepredkladajú žiadnu argumentáciu k možnosti uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že namietané nesprávne právne posúdenie veci rozhodnutím odvolacieho súdu je možné v civilnom sporovom konaní preskúmať v dovolacom konaní podaním dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a 2 CSP. Bližšie nešpecifikovanú arbitrárnosť a nedostatok odôvodnenia rozsudku v intenzite možného porušenia práva na spravodlivý proces je možné napadnúť dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP. Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, čo však zároveň nevyučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 559/2018).

14. Keďže sťažovatelia právne prostriedky, ktoré im priznáva zákon na ochranu ich práv, nevyčerpali a nepreukázali, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd sa meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, ale túto pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu